

1 Samuel 1: 1-20 en Lucas 10:38-42, Vredebergkerk

Orgelspel

Welkom en mededelingen

Aansteken van de kaarsen

Moment van stilte

Intochtspesalm (*gemeente gaat staan*) lied 92: 1 en 2

v: Onze Hulp Is in de Naam van de Heer

a: DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT

v: Zijn trouw duurt tot in eeuwigheid

a: HIJ IS ONS NABIJ, ALLE DAGEN VAN ONS LEVEN

v: Genade zij u en vrede van God onze Vader

en van de Heer, Jezus Christus,

a: AMEN

Lied: 92: 3

We zullen nu God om ontferming bidden voor de nood van de wereld,
de nood die in een paar woorden te vatten is,
maar die tegelijk zo moeilijk te bevatten is en op te lossen.

Als responsie zingen we de eerste helft van couplet 6 van psalm 92.
Deze woorden sluiten aan bij wat we straks uit de bijbel gaan horen,
over mensen die worden bevrijd uit de duisternis waarin zij leven.

Eeuwige God,

Verbijsterd hebben wij de beelden gezien en de verhalen gehoord,
over Nice en de vele slachtoffers die daar vielen,
over een man die niet meer te stoppen was,
over tientallen mensen die nog vechten voor hun leven.

Tegen gevoelens van wraak,
tegen gevoelens van onmacht,
tegen gevoelens van wanhoop,
bidden wij zingend tot U, redder van mensen in nood:

Verslagen is de militaire coupe,
de gevestigde orde van Turkije is weer aan de macht,
maar hoe gaat het nu verder?

En was de opstand ook niet een gevolg van het feit
dat de mensenrechten al lange tijd onder druk staan?

Om vrede bidden wij,
roepen wij met zoveel kwetsbare burgers in Turkije
en in Syrië en de landen er omheen.

Hoor de stemmen van de machtelozen,
die wij hoorbaar willen maken in ons lied:

Zie ons hier bijeen,
als mensen bijeengekomen om geïnspireerd te worden,
op zoek naar rust, naar bezieling,
naar troost, naar gemeenschap.
Neem van ons af wat ons hart bezwaart,
wat ons benauwt en klein maakt,
doe ons opstaan voor elkaar,
doe ons vertrouwen op U en leven in uw licht,
daarom bidden wij U:

Glorialied: lied 885: 1 en 2 (Groot is uw trouw o Heer)

Trouwe God,
Wij zijn niet de vrije mensen, die we zo graag willen zijn.
Steeds weer komen er gedachten op over dingen die we nog moeten doen,
afspraken die we nog moeten nakomen,
mensen die we graag zouden willen helpen.
Er is nog zoveel te doen en de tijd en de energie zijn vaak eerder op,
dan dat wij er klaar mee zijn.
Neem van ons de ballast die op ons drukt, opdat wij iets beleven van Sabbatsrust.
Geef ons de ruimte voor een moment van bezinning,
opdat wij Uw stem horen in de stilte, in een lied, in de bijbel; hier in de kerk.
Dat bidden wij U in Jezus naam, Amen

Moment met de kinderen

-kinderen tot 8 jaar zijn bij de speeltuin het Talud

-kinderen van 8 jaar en ouder zijn op kamp in Ielystad.

-Vanmorgen hebben we daar een kerkdienst.

-Ze zijn alvast bezig met het thema van de startzondag: deel je leven.

En vandaag willen we graag in verbondenheid met de kinderen en tieners daar het lied "alle mensen samen" zingen:

-skype verbinding

Kinderlied: Alle mensen samen

1. Het graan, dat van de velden komt, geeft voedsel aan zo-ve-len.
2. Het brood, dat men-sen samen brengt, heeft Je-zus ons ge-ge-ven.
3. De schaal met brood, de be-ker wijn doen ons aan Je-zus denken.

De kor-rels vormen samen brood, om met el-kaar te de-len.
Hij brak het en Hij zei tot ons: "Wie hier van eet, zal le-ven."
Hij wil, wanneer wij samen zijn, zijn lief-de aan ons schenken.

Refrain
Al - le men-sen sa - men, nie-mand meer al - leen.
Rond die e - ne ta - fel, al - le men-sen één.

Vandaag lezen we het eerste hoofdstuk uit het Bijbelboek Samuel. In dit Bijbelboek gaat het steeds om de vraag of het wel goed kan gaan met Israël, als het geregeerd wordt door een koning. Wordt Israël dan niet net als alle andere volken? Zal in Israël dan niet ook het recht van de sterkste gaan heersen? Met als enige wet, de wet van de natuur?

In het eerste hoofdstuk is nog geen koning te bekennen. Ja zelfs Samuel, die de latere koningen zal zalven moet nog geboren worden. Maar nu al wordt duidelijk dat de natuurlijke orde der dingen niet het laatste en hoogste woord hebben. Hanna, een onvruchtbare vrouw zal moeder worden van de profeet Samuel. Zij staat niet ondanks haar onvruchtbaarheid aan de oorspang van de Messiaanse troonopvolging. Juist zoals ze is, met haar geloof én haar kwetsbaarheid, wordt ze moeder van een profeet. Want de Messiaanse weg die met het koningschap in Israël een herkenbaar gezicht krijgt, wordt juist gekenmerkt door het tegen natuurlijke, door de geringe die opgeheven wordt, zoals een herdersjongen die koning wordt.

1 Samuel 1: 1-20

Lied: 152: 1 en 2 (Lofzang van Hanna)

Lucas 10: 38-42

Lied: 941: 1, 2 en 4

Overweging

Hanna en Penina, Maria en Marta. In een bijbel vol verhalen over mannen, komen we vandaag 2 keer 2 vrouwen tegen. 2 keer 2 vrouwen die elkaars tegenbeelden zijn, maar die meer met elkaar delen, dan op het eerste gezicht zo lijkt.

Hanna is een vrouw die geen kinderen kan krijgen. Zij voldoet niet aan de norm van haar tijd die zegt, dat een vrouw kinderen, en dan met name zonen moet baren, om als vrouw gezien te zijn. En hoewel haar man veel van haar houdt, kan hij haar niet goed steunen. Drie keer vraagt hij naar het waarom van haar verdriet: Waarom huil je, waarom eet je niet, waarom ben je zo verdrietig? Ben ik je niet meer waard dan 10 zonen?

Hanna krijgt eigenlijk niet de ruimte om verdrietig te zijn. Tegenover Penina die haar tergt moet ze zich sterk houden, maar tegenover haar man moet ze zich ook sterk houden. Hij betreft haar verdriet op zichzelf, en ontnemt haar daarmee de mogelijkheid om te huilen.

Waar kan ze nog heen met haar verdriet? Is er wel iemand die naar haar wil luisteren?

De eenzaamheid die haar verdriet met zich meebrengt is herkenbaar voor veel mensen, mannen en vrouwen. Ook wanneer je iemand hebt verloren aan de dood, blijkt de ruimte die je krijgt om over je verdriet te praten vaak klein. Als omstanders zijn we soms geneigd om te komen met oplossingen, met goed bedoeld advies. En zo proberen we iemand op te vrolijken. Maar vaak heeft iemand die verdrietig is iets anders nodig.

Marinus van der Berg schreef daarover het volgende gedicht.

Je denkt misschien dat je iets moet zeggen.

Je denkt misschien dat je me moet opvrolijken.

Je wilt me misschien weer zien lachen en genieten.

Je denkt misschien dat je me moet troosten en adviseren

Wat ik vraag is dit: wil je nog eens en nog eens

luisteren naar mijn verhaal, naar wat ik voel en denk

Je hoeft alleen maar stil te zijn,

*mij aan te kijken,
mij tijd te geven.
Je hoeft mijn verdriet zelfs niet te begrijpen,
maar als het kan slechts te aanvaarden,
zoals het voor mij voelt.
Je luisterend aanwezig-zijn zal mijn dag anders maken,
en feestdagen verlichten.*

Wanneer Hanna niet de luisterende aanwezigheid vindt bij de mensen om zich heen, went ze zich in de tempel huilend tot God.

Hanna vraagt God om een zoon, maar niet om te hebben, niet als bezit. Zij vraagt God allereerst om naar haar ellende om te zien, om haar te gedenken en niet te vergeten.

Hanna heeft ervaren hoe belangrijk het is dat je als mens wordt gezien en gehoord. Dat er iemand met je begaan is. Zij blijft verlangen naar die ene zoon, maar belooft, al voor zij weet dat zij hem zal ontvangen, dat zij hem zal teruggeven aan God.

Het lijkt er op dat zij het verdriet om haar kinderloosheid al beter kan dragen, nu zij ervaart dat zij gezien en aanvaard wordt door God.

En misschien is ze daarin nu al verder dan Penina, die wel veel kinderen heeft, maar die daar blijkbaar toch niet voldoende erkenning uit haalt. Als tweede vrouw van Elkana, als tweede keus, kan zij bijna niet anders, dan haar rivale treiteren om daarmee haar eigen onzekerheid te verdoezelen. Maar echt tevreden en voldaan wordt ze er niet van. Ze blijft zich minderwaardig voelen.

Ze lijkt wel een beetje op Marta in de lezing uit Lucas.

Marta die zo haar best doet. Ze wordt volledig in beslag genomen door het vele bedienen. Het gebruikte werkwoord perispatein, betekent letterlijk 'ingesloten zijn'. Zij wordt opgeslokt door de dienst, de diakonia aan Jezus.

Ik denk dat er veel mensen zijn die zich kunnen identificeren met Marta.

Mensen die zich op hun werk altijd verantwoordelijk voelen voor het eindresultaat, ook als dat betekent dat ze daarvoor veel extra werk moeten verrichten. Soms levert het voldoening op om te zien dat er dankzij jouw inzet een goede prestatie wordt geleverd. Soms ook levert het wroeging op. Waarom ben jij zelf nog in de avond bezig met je werk, terwijl je collega om 5 uur vrolijk zijn computer uitzet en het werk achter zich laat?

Dat stapje extra deed je wel uit vrije wil, maar eigenlijk verwacht je dat ook van je collega's. En als je heel eerlijk bent, dan doe je dat overwerken misschien niet altijd echt uit vrije wil.

Het is ook je plichtsbesef. Hoe kun je nou iets laten liggen dat nog niet af is. Of hoe kun je nou tevreden zijn met een middelmatig resultaat, als je weet dat het beter kan.

Velen van ons zijn opgevoed met een stevig arbeidsethos, dat veel inzet vraagt en weinig leert over grenzen. En zo komt het dat sommigen merken dat ze, net als Marta, klem zitten. Er lijkt geen einde te komen aan de lijst met dingen die gedaan moeten worden. Wanneer kunnen ze eens gaan zitten en tot rust komen?

En het moeilijke in deze kwestie is, dat jouw extra inzet soms zo onmisbaar lijkt. Zo zitten we toch ook in de kerk? Wat als de diakenen na deze preek zeggen: Wij zitten net als Marta klem in de diakonia. We stoppen ermee. Wat dan? Zijn er dan anderen die het van hen overnemen?

Misschien wel. Maar eigenlijk zijn we bang van niet. Zijn we bang dat alles in de soep loopt als we onze taak zouden neerleggen. Dat maakt dat we soms langer doorgaan dan eigenlijk goed voor ons is. Door zo plichtsgetrouw en doelgericht bezig te zijn met kerkenwerk zijn de vacatures

in de gemeente een probleem geworden, terwijl ze eigenlijk stuk voor stuk ook kansen kunnen zijn voor iemand om zijn of haar geloof handen en voeten te geven.

Vaak hoor ik ook de opmerking dat het een klein kringetje is dat al het werk doet. Het zou fijn zijn als er eens anderen kwamen die wat taken zouden overnemen. En met een beetje fantasie hoor je de mensen bijna denken zoals Marta: Heer, kan het u niet schelen dat mijn zuster mij al het werk alleen laat doen?

Want wanneer de taken je echt te veel worden, wanneer je echt in de knel zit, dan is het moeilijk om te verdragen dat anderen minder hard lopen en hun prioriteiten anders stellen.

En zo is het ook met Marta en daarom vraagt ze Jezus' aandacht.

Aandacht voor het feit dat ze zo hard werkt.

Aandacht voor het feit dat ze alles alleen moet doen.

Aandacht voor haar onmacht, voor de te zware belasting die ze niet meer kan dragen.

Marta vraagt om medeleven, om steun in haar eenzame zwoegen en dat doet ze door haar zuster in een negatief daglicht te stellen.

Van Maria zelf horen we geen woord.

De reactie van Jezus is opmerkelijk: 'Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk'. De herhaling van de naam Marta betekent geen opgeheven vinger, maar een liefdevolle oproep tot bezinning. In het oude testament komt het op 4 plaatsen voor dat iemands naam 2 keer wordt geroepen: bij Abraham, Jakob, Mozes en bij Samuel.

Het herhalen van de eigennaam is vooral een bemoediging, een liefdevol roepen of terugroepen tot de weg die God wil. Op deze zelfde wijze wordt Marta uit haar onvrijheid teruggeroepen tot het discipelschap. Ook zij deelt in de belofte. Het goede deel is er ook voor haar.

En zo probeert Jezus Marta te bevrijden van het vele dat altijd moet. Haar wordt een nieuwe weg gewezen. Het vele waarin ze bijna verzuipt mag ze loslaten en ze mag zich vasthouden aan het éne wat ze nodig heeft. Het éne wat haar leven kan dragen en wat haar nooit zal worden afgenomen. Marta wordt uitgenodigd om te leven vanuit de liefde van God.

Marta, en wij allen, hoeven ons niet te bewijzen in allerlei goede taken. Juist in ons handelen en in onze dienstbaarheid mogen wij ons laten dragen door de liefde van God. Die liefde houdt niet op, wanneer wij niet meer kunnen of wanneer we rusten of stil zijn. In de ontmoeting met Jezus leert Marta dat naastenliefde en dienstbaarheid geen verdiensten zijn, die haar het eeuwig leven zullen geven, maar dat zij als diaken, als naaste, alleen liefde kan geven, wanneer ze ook liefde kunt ontvangen.

Eigenlijk zoals Jan Wit het in dat oude gezang dichtte:

Waar God de Heer zijn schreden, daar wordt de mens van dwang gered, weer in het licht geheven. Ook wij mogen dat aannemen. Een uitnodigende gedachte zo aan het begin van de zomer. We mogen leven als bevrijdde mensen, leven uit genade, Amen.

orgelspel

Lied: gezang 487: 1 en 3 (De Heer heeft mij gezien)

Inzameling van de gaven

Gebeden

Slotlied (*staande gezongen*): 978: 1, 3 en 4

Wanneer u weggaat van hier
weet dan dat u niet alleen gaat,
maar dat Gods zegen met u mee gaat:

De genade van onze Heer Jezus Christus
en de liefde van God, en de gemeenschap van de heilige Geest
zij met u allen.